

ŠKÁLY A DOTAZNÍKY U BOLESTIVÉ NEUROPATIE

Josef Bednařík

Neurologická klinika LFMU a FN
Brno

1. CS neuromuskulární kongres Brno
2008

Úvod

Dotazníky, skóre, škály:

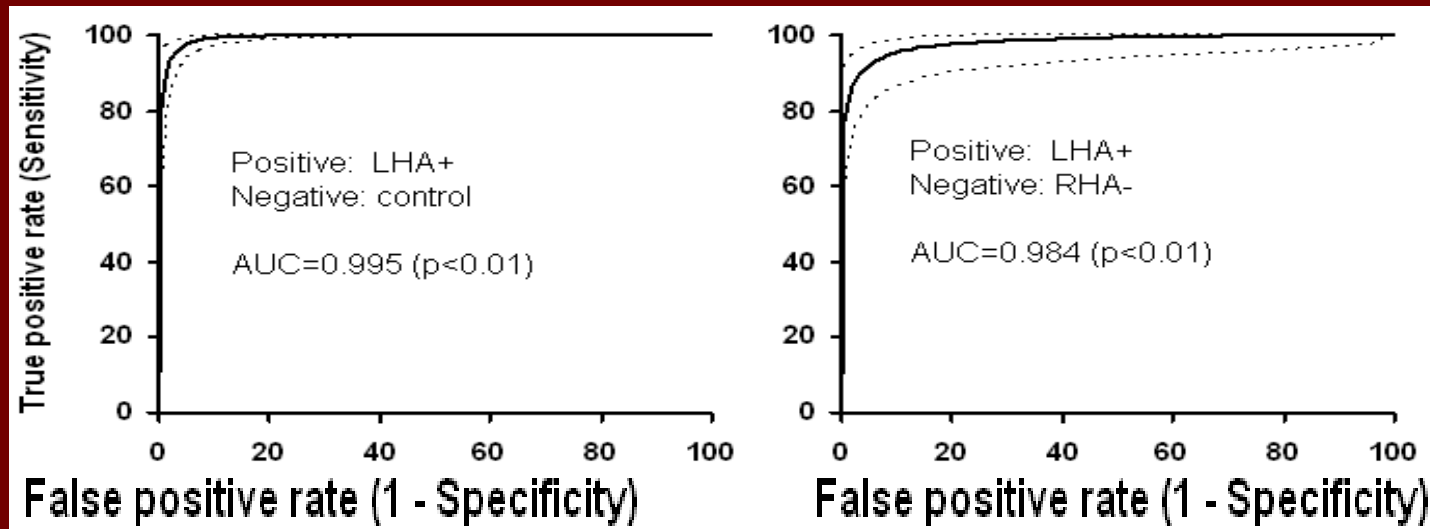
- Cílem je poskytnout standardizovaný výstup
- Podmínkou je proces standardizace těchto nástrojů
- Ne všechny nástroje byly kvalitně standardizovány

Úvod

Standardizace: komplexní proces

■ Validita

- Senzitivita a specifita v diskriminaci mezi dvěma skupinami (vyšetřovaná/kontrolní)
- Zlatý standard
- Normativní data
- Receiver operating curve (ROC) analýza

Úvod

Standardizace: komplexní proces

- Reprodukovatelnost (intra-, interobserver)
- Akceptabilita (přijatelnost): náročnost pro testovaného
- Proveditelnost: cena, výcvik, vybavení
- „Forward-backward translation“

Úvod

Skóre a škály u neuropatií:

- Screening neuropatií
- Kvantifikace tíže neuropatie
- Stupeň funkčního postižení, kvalita života

Identifikace neuropatické bolesti

- Bolestivé neuropatie představují významnou podskupinu polyneuropatií (periferní diabetická neuropatická bolest postihuje 15-25 % diabetiků).
- Koncept neuropatické bolesti
- Odlišná a poměrně úspěšná léčba neuropatické bolesti
- Možnost detekce postižení tenkých nervových vláken, které jsou korelátem periferní neuropatické bolesti
- Periferní neuropatická bolest se může vyskytovat jak u nemocných s dalšími příznaky neuropatie, tak i jako izolovaný a iniciální příznak neuropatie!

MNSI

Řada škál začala být široce používána a citována, aniž byla kvalitně standardizována, nyní dodatečná standardizace, hledání nového obsahu

- Michigan Neuropathy Screening Instrument – MNSI: vyvinutý k použití u diabetické neuropatie, ale používaný i u jiných neuropatií (Feldman 1994).

MNSI

Je dvoustupňový: prvním krokem je zhodnocení subjektivních symptomů pomocí dotazníku, druhou fází pak tvoří jednoduché klinické vyšetření zaměřené na motorický a senzitivní deficit a doplněné klasickým elektrofyzilogickým vyšetřením.

- Odráží i postižení tenkých nervových vláken?

Identifikace neuropatické bolesti

- Ne každá bolest však musí být neuropatická – může jít i o bolest nociceptivní či psychogenní (event. kombinaci) → jde o neuropatickou bolest?
- Nástroje (škály, dotazníky), které by umožnily **identifikovat neuropatickou komponentu bolesti** u pacientů s potenciální či již diagnostikovanou neuropatií.
- Co nejčasnější detekce neuropatické komponenty je základem úspěšné léčby!

Identifikace neuropatické bolesti

Diferenciace deskriptorů neuropatické a nociceptivní bolesti: Mezi deskriptory častěji používané u neuropatické bolesti patří:

- pálivá bolest („burning feet“)
- bolestivý chlad
- pocit elektrických výbojů
- brnění
- mravenčení
- tupost
- svědění
- bodavá bolest

Identifikace neuropatické bolesti

K dalším charakteristikám neuropatické bolesti patří:

- Přítomnost spontánní i **vyvolané** bolesti (allodynie, hyperalgie, hyperpatie)
- Současná přítomnost **negativních senzitivních symptomů** (hypestézie či anestézie zejména algická nebo termická!), ale i **autonomních a motorických příznaků**, svědčících pro lézi PNS
- Bolest ve stejné **distribuci** jako výpadové neurologické příznaky a **odpovídající inervační oblasti** a tedy svědčící pro neurogenní lézi
- Bolest je stálá nebo **paroxysmální**, častěji chronická,
- Obvykle (i když ne vždy) je detekovatelná **příčinná léze**

Identifikace neuropatické bolesti

Zlatý standard:

- Klinická etiologická diagnóza
- Známky postižení tenkých senzitivních nervových vláken

Limitace použitých skóre: není jasné, zda a jak diskriminují smíšené bolesti

LANSS

The Leeds Assessment of Neuropathic Symptoms and Signs (LANSS) Pain Scale (Bennett: Pain 2001):

- Subjektivní deskriptory bolesti: termický, dyzestetický, paroxysmální, autonomní charakter bolesti a evokovaná bolest;
- Diskriminující objektivní nálezy: allodynie a abnormální práh pro vpich („pin-prick threshold“).
- Celkové skóre 24, cut-off ≥ 12

DN4

Bouhassira et al. Pain 2005

INTERVIEW OF THE PATIENT

Question 1: Does the pain have one or more of the following characteristics?

- 1 - Burning
- 2 - Painful cold
- 3 - Electric Shocks

yes	no
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Question 2: Is the pain associated with one or more of the following symptoms in the same area?

- 4 - Tingling
- 5 - Pins and Needles
- 6 - Numbness
- 7 - Itching

yes	no
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Cut-off: ≥ 3 body

Senzitivita: 78 %

Specificita: 81 %

DN4

Bouhassira et al. Pain 2005

INTERVIEW OF THE PATIENT

Question 1: Does the pain have one or more of the following characteristics?

yes	no
☐	☐
☐	☐
☐	☐

- 1 - Burning
- 2 - Painful cold
- 3 - Electric Shocks

Question 2: Is the pain associated with one or more of the following symptoms in the same area?

yes	no
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

- 4 - Tingling
- 5 - Pins and Needles
- 6 - Numbness
- 7 - Itching

EXAMINATION OF THE PATIENT

Question 3: Is the pain located in an area where the physical examination may reveal one or more of the following characteristics?

yes	no
☐	☐
☐	☐

- 8 - Hypoesthesia to touch
- 9 - Hypoesthesia to prick

Question 4: In the painful area, can the pain be caused or increased by:

yes	no
☐	☐

- 10 - Brushing

Cut-off: ≥ 4 body

Senzitivita: 83 %

Specificita: 90 %

PainDETECT

Freynhagen et al. Curr Med Res Opin 2006

- Používá podobné deskriptory bolesti jako DN4, ale navíc u každého deskriptoru používá 6-bodovou subjektivní kvantifikaci.

Míváte v této označené oblasti pálivé bolesti (jako např. při popálení kopřivou)?

vůbec ne

takřka ne

málo

středně

silně

velmi silně

Senzitivita: 85 %

Specifická: 80 %